

‘God is liefde’, lezen we in 1 Johannes 4: 8 en 16. God is ‘trouw tot in eeuwigheid’, hoor je aan het begin van bijna elke kerkdienst. Er kan geen twijfel over bestaan: liefde en trouw staan centraal in het geloof. De Bijbel is er vol van.

KLAAS SPRONK

Dr. K. Spronk is hoogleraar Oude Testament aan de Protestantse Theologische Universiteit, Amsterdam

Liefde en trouw in de Bijbel

Als God zich openbaart aan Mozes op de berg Sinai zegt Hij over zichzelf dat Hij een God is ‘die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig’ (Exodus 34:6). Dat gebeurt op een moment dat Mozes die bevestiging hard nodig heeft. Kort hiervoor was er namelijk een ernstige crisis geweest in de relatie tussen God en zijn volk. De Israëlieten waren God ontrouw geweest en hadden gekozen voor een god die meer naar hun smaak was. God was erg boos geworden en had het volk zwaar gestraft. Nu maakt Hij duidelijk dat Hij handelde uit gekwetste liefde. Ondanks alles was die liefde gebleven.

Gods liefde en trouw

Er worden verschillende woorden voor die positieve houding van God gebruikt. Wie God is en hoe Hij handelt, is nu eenmaal moeilijk in woorden te vatten. Het blijft beeldspraak. Die is doorgaans ontleend aan de relaties tussen mensen. God wordt beschreven als een liefdevolle vader in Psalm 103:13, in een lied waarin ook de woorden uit Exodus 34 worden herhaald (in vers 8). Hij wordt vergeleken met een moeder die haar kind nooit zal vergeten (Jesaja 49:15). In de eerste hoofdstukken van het boek Hosea, één van de oudste profetische teksten, wordt God een bedrogen echtgenoot genoemd. Hij is teleurgesteld en boos, maar toch houdt Hij vol en zegt Hij tegen zijn volk: ‘Ik zal je voorgoed tot mijn vrouw maken, ik zal je hecht aan mij

verbinden, door liefde en ontferming. Mijn vrouw zul je zijn, want ik beloof je trouw, en jij zult de HEER toegewijd zijn’ (Hosea 2:21-22). Enkele eeuwen later, in de moeilijke tijden van de Babylonische onderdrukking, zal Hij het herhalen: ‘In de woestijn kreeg ik Israël lief, het volk dat aan vernietiging ontkomen was. Ik ging hun voor en gaf hun vrede. Van ver ben ik naar je toe gekomen, vrouwe Israël. Ik heb je altijd liefgehad, mijn liefde zal je altijd vergezellen. Ik breng je weer tot bloei. Je zult weer dansen in de rei en de tamboerijnen

Het blijft beeldspraak, doorgaans ontleend aan de relaties tussen mensen

laten klinken’ (Jeremia 31:2-4).

Kenmerkend voor Gods liefde is haar veerkracht: Hij geeft niet op. In dat licht moet men ook de komst van Jezus Christus zien: ‘Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft’ (Johannes 3:16).

Menselijke liefde en trouw

Gods liefde is voor de mens tot inspiratiebron en voorbeeld. Liefde is geen onbegonnen werk. God is er immers al mee begonnen en Hij houdt ook vol. In

Simson en Delila van José Echenagusia Errazquin (1887)

de aan het begin genoemde brief van Johannes is het direct met elkaar verbonden: 'Geliefde broeders en zusters, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde komt uit God voort. Ieder die liefheeft is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft kent God niet, want God is liefde' (1 Johannes 4:7-8). Daarbij is Jezus ons voorbeeld: 'Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben zoals ik jullie heb liefgehad' (Johannes 15:12). Uit Jezus' daden blijkt dat dit liefde is

die verder gaat dan men gewend is. In de Bergrede is Jezus daar ook heel duidelijk over en Hij verwacht het ook van zijn volgelingen: 'Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: "Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten." En ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel. Hij laat zijn zoon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en on-